

PUBLICAT AL CELSONA 678, 2-7-2010.

RECULL DE RECORDS DE L'ANY 1959 (VI)

**“Al carrer i Plaça Major
noies i flors al balcó.
Gran traüt; tot gent que passa,
prop dels pòrtics, ja se sap,
des de qui hi ven o arramassa,
a qui si més no hi fa plaça,
és tothom que hi treu el cap.”**

Benvolguts lectors del CELSONA, el poeta solsoní **Ramon Valls i Pujol** s'inspirà en la plaça Major de Solsona per escriure el **poema “El Carrer i Plaça Major”**, publicat l'any 1958.

Poema, del qual he transcrit els versos que evoquen la cèntrica i acollidora plaça de la ciutat que, l'any de la dècada dels anys cinquanta del segle passat que avui recordarem -1959-, els dies de mercat s'omplia de colors, sabors, remors, venedors, compradors, pagesos i ramaders que hi feien plaça...

I, a l'empara dels porxos de més amplada, hi solia haver l'**arramassadora Conxita Pujol Fàbrega** - coneguda amb el sobrenom de **“la Caputxina”**- que els mercats del divendres s'afegia al gran traüt de la plaça, negociant-hi amb decisió i mestria la compra de conills, aviram, ous...

La Conxita Pujol Fàbrega era una persona ben coneguda a Solsona i comarca, per la qual cosa avui en parlarem una miqueta.

Abans, però, farem un **breu recorregut per fets i records de la ciutat de Solsona del ja llunyà any 1959** . Som-hi!:

En primer lloc, espigolarem fragments de tres dels “asuntos” de l'ordre del dia de l'acta de la “sesión pública de primera convocatoria” celebrada el dia 29 de maig de 1959 a “las Casas Consistoriales” pel “Ayuntamiento Pleno bajo la Presidencia del Sr. Alcalde Don José Serra Forn”. Són aquests:

***“Edificación de Don Alberto Pallarés en el campo de fútbol.-** A continuación el Sr. Alcalde-Presidente manifiesta que el vecino Don Alberto Pallarés Canal presentó instancia solicitando licencia municipal para **construir un almacén sobre su terreno lindante con el campo de fútbol y calle de Dolores Fábregas(...)**.

***Presupuesto extraordinario.-** A continuación se acuerda proceder a la confección de un presupuesto extraordinario para la **urbanización de las Plazas de Palacio y de San Roque**, aplicando en ingresos el producto de **venta de los solares** sitios en la carretera de Solsona a Basella, cerca de la casa Boté, **propiedad del municipio(...)**.

***Felicitación a Don Alberto Fernández Galar.-** A propuesta de la Presidencia se acuerda felicitar a Don Alberto Fernández Galar por su reciente nombramiento para **Delegado Nacional de Organizaciones del Movimiento**, lamentando al propio tiempo que deje el cargo de **Gobernador Civil de la provincia**, ya que su labor durante sus tres años de mandato ha sido destacadísima(...).”

Acabada la transcripció dels fragments esmentats, tot seguit en transcriuré un de l'escrit titulat **“Cuidado Muchacha”**, publicat a la “Hoja Parroquial” de **l'11-10-1959**. Amb el qual les solsonines foren advertides del perill de la moda: “Quizá no has caído en la cuenta que una de las mayores tentaciones que se te ofrece en tu vida es la de **la corriente de la moda**. Ahora ha pasado el verano. Hace bastante tiempo que te vienes preocupando de tus vestidos de invierno. Te preocupa, te obsesiona tu presentación, cómo llamarás la atención, que pudieran decir los que te observan a tu paso: ¡qué muchacha más distinguida! **La tentación de la moda es una de las más poderosas en la juventud de nuestros días**. La moda hace gastar a la joven una verdadera fortuna en tiempo y en dinero. **Hay quien por vestir mejor de lo que puede será capaz de comer mal o ir a dormir sin cenar(...)**.”

Llegit això, potser us agradaria recordar **com era la moda d'aquell any**. Per la qual cosa, i tenint en compte que, tal com se sol dir, una imatge val més que mil paraules, n'he il·lustrat aquest escrit amb algunes fotografies.

Una altra “moda” de l'època era **anar al cine**. Per tant, els caps de setmana i dies festius s'omplien de gent desitjosa de somnis, emocions, aventures, sentiments... I, de tot plegat, els dos cinemes de Solsona - “Espanya” i “Trasatlántico”- no n'eren pas una excepció.

I quines pel·lícules s'hi projectaren **l'any 1959?**. Doncs, per exemple, els dies 3 i 4 d'octubre, “**La historia de un amor inolvidable**”, de la qual el programa de mà advertia que era “Autorizada para mayores”, i en resumia el contingut essencial dient: “La vida se empeñaba en separarlos... pero nada pudo destruir su amor. Un amor llevado más allá de los límites humanos. Un combinado de sonrisas y lágrimas”.

És clar que aquesta pel·lícula es projectà després que els espectadors n'hi veiessin una “Autorizada para todos los públicos”, titulada “**Hoguera de Odios**” i protagonitzada per Charlton Heston, Jack Palance i Katy Jurado. L'argument de la qual s'anunciava així de resumit a l'esmentat programa: “Emoción sin límites. La historia de la gran guerra apache se revela por vez primera en un film espectacular”.

Mare de Déu!, els pobres “indis” que llavors ens solia mostrar el cinema americà com a **éssers malvats i sanguinaris que atacaven les diligències i els pobres colons indefensos...** Qui d'aquella època no té ben presents, als nostres cinemes, els crits eufòrics de la canalla en veure a la pantalla soldats americans cavalcant veloços per arribar a temps d'ajudar els companys que lliuraven una batalla contra alguna tribu o grup d'indis, als quals ben segur guanyarien?

I qui no recorda que -complint l'obligació establerta de posar “el mundo entero al alcance de los españoles”- després de la primera pel·lícula als cinemes de l'època no mancava mai l'exhibició del noticiari cinematogràfic setmanal produït a l'Estat Espanyol -“**NO – DO**”-, del qual poca gent s'aturava a pensar que era una peça clau per controlar la informació durant el franquisme, puix complia amb escriure la seva missió de mostrar una Espanya idíl·lica, encara que la realitat fos molt més crua.

Bé, acabat, per avui, el recorregut de curta durada per fets i records d'aquella Solsona de l'any 1959, tot seguit començo la breu ressenya de dues dones d'empenta que hi feren vida, conegudes pel sobrenom de “**la Caputxina**” -la **Conxita Pujol Fàbrega**, i la seva mare **Dolors Fàbrega Costa** (Solsona, 1888 - 1964)- :

Es comenta que el sobrenom “**Caputxina**” es posà a la **Dolors Fàbrega Costa** pel fet que els seus pares tenien cura de la porteria de l'edifici dels Caputxins Vells. Sobrenom que després passà a la seva filla **Conxita**, que de la mare també heretà el negoci d'arramassar.

La **Dolors Fàbrega** fou una dona molt emprenedora, durant anys visqué al carrer Llobera núm. 29 -casa situada on ara hi ha la placeta Ribera-, i s'hi dedicà al comerç de la venda de peix i d'altres coses. Hi ha qui encara recorda el pregoner de la ciutat anunciant amb veu ben alta que a ca la Caputxina hi havia sardina fresca, de la qual portava mostra en una plata i pregonava el preu.

Esforçant-se de debò treballant la Dolors potser no guanyà diners a cabassos, però sí els suficients per invertir-los en la construcció d'un seguit d'habitatges -sense gaires pretensions i barats- als afores de la ciutat, prop del l'antic camp de futbol -“Campo de Deportes Montserrat”-.

Habitatges que arribaren a formar el barri de Sant Jaume, conegut popularment com el barri de la Caputxina. Al qual anaren a viure poques famílies de Solsona, moltes de les que arribaven d'Andalusia, i algunes vingudes d'altres indrets.

Sembla ser que, la Dolors, el dia de St. Jaume -nom del seu marit- posava molt d'interès en organitzar la festa del barri i la celebració d'haver-s'hi construït un bon nombre de cases sense que ningú hi hagués pres mal. Per a la qual cosa llogava una orquestra que interpretés la música del ball d'envelat i la d'acompanyar els gegants que feia sortir a càrrec seu.

La seva filla **Conxita Pujol Fàbrega** fou qui la succeí en el negoci d'arramassar a Solsona i en alguns llogarrets veïns. Els divendres, doncs, la podíem trobar a la plaça Major de Solsona -amb ulleres fosques i

un davantal amb dues butxaques grans- comprant i venent envoltada d'ous, conills, pollastres, gallines, i grans gàbies de fusta que una vegada plenes es carregarien en un camió.

Els dijous al matí, en canvi, l'hauríem vist a Su, després al Miracle i, a partir de la una del migdia, a Peracamps (Llobera), davant de l'hostal anomenat Hostal Nou. Allí, s'hi celebrava un bon mercat setmanal, al qual la gent de la zona portava a vendre conills, aviram, ous... que tenia a casa.

La Rossita, però, no hi feia sols d'arramassadora, no. Aprofitava l'avinentesa per oferir a les mestresses que s'hi apropaven: bacallà, llaunes, etc., que li podien comprar a preu de mercat. Mestresses coratjoses que feien tant el camí d'anada al petit nucli de Peracamps -com el de tornada al mas- a les hores que més picava el sol, segurament sense exclamar-se, i potser cantant a mitja veu alguna de les cançons de la cantant de moda a les acaballes dels anys 50 -Gloria Lasso-, que entonava com ningú la lletra de la cançó "Luna de miel" que ben romànticament deia "Nunca sabré como tu alma ha encendido mi noche, nunca sabré el milagro de amor que ha nacido por tí. Nunca sabré porque siento tu pulso en mis venas, nunca sabré en que viento llegó este querer, mi vida llama a tu vida, y busca tus ojos, beso tu suelo, rezo en tu cielo, late mi sien... Ya siempre unidos ya siempre(...)".

Fins a una altra. Adéu siau!

Montserrat Riu Mas

Recull de records de l'any 1959 (VI)

"Al carrer i Plaça Major
noies i flors al balcó.
Gran traüt: tot gent que passa,
prop dels pòrtics, ja se sap,
des de qui hi ven o arramassa,
a qui si més no hi fa plaça,
és tothom que hi treu el cap."

Benvolguts lectors del CELSONA, el poeta solsoní **Ramon Valls i Pujol** s'inspirà en la plaça Major de Solsona per escriure el poema "El Carrer i Plaça Major", publicat l'any 1958.

Poema, del qual he transcrit els versos que evocuen la cèntrica i acollidora plaça de la ciutat que, l'any de la dècada dels anys cinquanta del segle passat que avui recordarem -1959-, els dies de mercat s'omplia de colors, sabors, remors, venedors, compradors, pagesos i ramaders que hi feien plaça...

I, a l'empara dels porxos de més amplada, hi solia haver l'arramassadora **Conxita Pujol Fàbrega** -coneguda amb el sobrenom de "**la Caputxina**"- que els mercats del divendres s'afegia al gran traüt de la plaça, negociant-hi amb decisió i mestria la compra de conills, aviram, ous...

La Conxita Pujol Fàbrega era una persona ben coneguda a Solsona i comarca, per la qual cosa avui en parlarem una miqueta.

Abans, però, farem un breu recorregut per fets i records de la ciutat de Solsona del ja llunyà any 1959. Som-hi!

En primer lloc, espigolarem fragments de tres dels "asuntos" de l'ordre del dia de l'acta de la "sesión pública de primera convocatoria" celebrada el dia 29 de maig de 1959 a "las Casas Consistoriales" pel "Ayuntamiento Pleno bajo la Presidencia del Sr. Alcalde Don José Serra Forn". Són aquests:

***"Edificación de Don Alberto Pallarés en el campo de fútbol.**- A continuació el Sr. Alcalde-Presidente manifesta que el vecino Don Alberto Pallarés Canal presentó instancia solicitando licencia municipal para **construir un almacén sobre su terreno lindante con el campo de fútbol y calle de Dolores Fábregas**(...).

***Presupuesto extraordinario.**- A continuació se acuerda proceder a la confección de un presupuesto extraordinario para la **urbanización de las Plazas de Palacio y de San Roque**, aplicando en ingresos el producto de **venta de los solares** sitos en la carretera de Solsona a Basella, cerca de la casa Boté, **propiedad del municipio** (...).

***Felicitación a Don Alberto Fernández Galar.**- A propuesta de la Presidencia se acuerda felicitar a Don Alberto Fernández Galar por su reciente nombramiento para **Delegado Nacional de Organizaciones del Movimiento**, lamentando al propio tiempo que deje el cargo de **Gobernador Civil de la provincia**, ya que su labor durante sus tres años de mandato ha sido destacadísima(...).

Acabada la transcripció dels fragments esmentats, tot seguit en transcriuré un de l'escrit titulat "**Cuidado Muchacha**", publicat a la "Hoja Parroquial" de l'**11-10-1959**. Amb el qual

Porxos de la plaça Major de Solsona, anys 50 del segle passat (foto, arxiu familiar Joan Riu)

les solsonines foren advertides del perill de la moda: "Quizá no has caído en la cuenta que una de las mayores tentaciones que se te ofrece en tu vida es la de **la corriente de la moda**. Ahora ha pasado el verano. Hace bastante tiempo que te vienes preocupando de tus vestidos de invierno. Te preocupa, te obsesiona tu presentación, cómo llamarás la atención, que pudieran decir los que te observan a tu paso: ¡qué muchacha más distinguida! **La tentación de la moda es una de las más poderosas en la juventud de nuestros días**. La moda hace gastar a la joven una verdadera fortuna en tiempo y en dinero **Hay quien por vestir mejor de lo que puede será capaz de comer mal o ir a dormir sin cenar** (...).

Llegit això, potser us agradaria recordar **com era la moda d'aquell any**. Per la qual cosa, i tenint en compte que, tal com se sol dir, una imatge val més que mil paraules, n'he il·lustrat aquest escrit amb algunes fotografies.

Fotografies de moda. Revista "Ondas" mes de gener de 1959

Una altra "moda" de l'època era **anar al cine**. Per tant, els caps de setmana i dies festius s'omplien de gent desitjosa de somnis, emocions, aventures, sentiments... I, de tot plegat, els dos cinemes de Solsona - "Espanya" i "Trasatlàntico" - no n'eren pas una excepció.

I quines pel·lícules s'hi projectaren l'any 1959? Doncs, per exemple, els dies 3 i 4 d'octubre, "**La historia de un amor inolvidable**", de la qual el programa de mà advertia que era "Autorizada para mayores", i en resumia el contingut essencial dient: "La vida se empeñaba en separarlos... pero nada pudo destruir su amor. Un amor llevado más allá de los límites humanos. Un combinado de sonrisas y lágrimas".

És clar que aquesta pel·lícula es projectà després que

Programa de la sessió de cinema de ls Cines "Trasatlàntico" i "Espanya", dies 3 i 4 d'octubre de 1959 (ACS).

els espectadors n'hi veiessin una "Autorizada para todos los públicos", titulada "**Hoguera de Odios**" i protagonitzada per Charlton Heston, Jack Palance i Katy Jurado. L'argument de la qual s'anunciava així de resumit a l'esmentat programa: "Emoción sin límites. La historia de la gran guerra apache se revela por vez primera en un film espectacular".

Mare de Déu, els pobres "indis" que llavors ens solia mostrar el cinema americà com a éssers malvats i sanguinaris que atacaven les diligències i els pobres colons indefensos... Qui d'aquella època no té ben presents, als nostres cinemes, els crits eufòrics de la canalla en veure a la pantalla soldats americans cavalcant veloços per arribar a temps d'ajudar els companys que lluiraven una batalla contra alguna tribu o grup d'indis, als quals ben segur guanyarien?

I qui no recorda que -complint l'obligació establerta de posar "el mundo entero al alcance de los españoles"- després de la primera pel·lícula als cinemes de l'època no mancava mai l'exhibició del noticiari cinematogràfic setmanal produït a l'Estat Espanyol - "NO - DO"-, del qual poca gent s'aturava a pensar que era una peça clau per controlar la informació durant el franquisme, puix complia amb escriure la seva missió de mostrar una Espanya idíl·lica, encara que la realitat fos molt més crua.

Bé, acabat, per avui, el recorregut de curta durada per fets i records d'aquella Solsona de l'any 1959, tot seguit començo la breu ressenya de **dues dones d'empenta** que hi feren vida, conegudes pel sobrenom de "**la Caputxina**" -la Conxita Pujol Fàbrega, i la seva mare Dolors Fàbrega Costa (Solsona, 1838 - 1964)-:

Es comenta que el sobrenom "Caputxina" es posà a la **Dolors Fàbrega Costa** pel fet que els seus pares tenien cura de la porteria de l'edifici dels Caputxins Vells. Sobrenom que després passà a la seva filla Conxita, que de la mare també heretà el negoci d'arramassar.

La **Dolors Fàbrega** fou una dona molt emprenedora, durant anys visqué al carrer Llobera núm. 29 -casa situada on ara hi ha la placeta Ribera-, i s'hi dedicà al comerç de la venda de peix i d'altres coses. Hi ha qui encara recorda el **pregoner**

Història ■ Montserrat.

de la ciutat anunciant amb veu ben alta que a ca la Caputxina hi havia sardina fresca, de la qual portava mostra en una plata i pregonava el preu.

Esforçant-se de debò treballant la Dolors potser no guanyà diners a cabassos, però sí els suficients per invertir-los en la construcció d'un seguit d'habitatges -sense gaires pretensions i barats- als afores de la ciutat, prop del l'antic camp de futbol -"Campo de Deportes Montserrat".

Habitatges que arribaren a formar el barri de Sant Jaume, conegut popularment com el barri de la Caputxina. Al qual anaren a viure poques famílies de Solsona, moltes de les que arribaven d'Andalusia, i algunes vingudes d'altres indrets.

Sembla ser que, la Dolors, el dia de St. Jaume -nom del

Habitatges del Barri de St. Jaume -la Caputxina- (Foto extreta del llibre 'Solsonins' -Narcís Clotet-).

seu marit- posava molt d'interès en organitzar la festa del barri i la celebració d'haver-s'hi construït un bon nombre de cases sense que ningú hi hagués pres mal. Per a la qual cosa llogava una orquestra que interpretés la música del ball d'envelat i la d'acompanyar els gegants que feia sortir a càrrec seu.

La seva filla **Conxita Pujol Fàbrega** fou qui la succeí en el negoci d'arramassar a Solsona i en alguns llogarrets veïns. Els divendres, doncs, la podíem trobar a la plaça Major de

La Conxita Pujol Fàbrega -segona a l'esquerra de la fotografia- i altres persones recolzades al camió carregat amb les gàbies de fusta que feia servir al mercat setmanal. (foto cedida gentilmente per Venanci Fernández).

Solsona -amb ulleres fosques i un davantal amb dues butxaques grans- comprant i venent envoltada d'ous, conills, pollastres, gallines, i grans gàbies de fusta que una vegada plenes es carregarien en un camió.

Els dijous al matí, en canvi, l'hauríem vist a Su, després al Miracle i, a partir de la una del migdia, a Peracamps (Llobera), davant de l'hostal anomenat Hostal Nou. Allí, s'hi celebrava un bon mercat setmanal, al qual la gent de la zona portava a vendre conills, aviram, ous... que tenia a casa.

La Rossita, però, no hi feia sols d'arramassadora, no. Aprofitava l'avinentsa per oferir a les mestresses que s'hi apropaven: bacallà, llaunes, etc., que li podien comprar a preu de mercat. Mestresses coratjoses que feien tant el camí d'anada al petit nucli de Peracamps -com el de tornada al mas- a les hores que més picava el sol, segurament sense exclamar-se, i potser cantant a mitja veu alguna de les cançons de la cantant de moda a les acaballes dels anys 50 -Gloria Lasso-, que entonava com ningú la lletra de la cançó "Luna de miel" que ben romànticament deia "Nunca sabré como tu alma ha encendido mi noche, nunca sabré el milagro de amor que ha nacido por tí. Nunca sabré porque siento tu pulso en mis venas, nunca sabré en que viento llegó este querer, mi vida llama a tu vida, y busca tus ojos, beso tu suelo, rezo en tu cielo, late mi sien... Ya siempre unidos ya siempre(-)".

Fins a una altra. Adéu siau!

OILSOIL
GAS-OIL A DOMICILI
Meroil
902 300 110

d ESPORT
Roba i calçat tècnic per la muntanya
Col·lecció Primavera
ESTORE TERNUA Estiu 2010
C/da de Espanya, 1-2, Lloc de Moros - 1.646 768 006

Tatiana
Premamà - Puericultura
C. Bisbe Lasala, 7
Tel. 973 48 13 26 - SOLSONA

CREUS
Pol. Ind. Els Ametllers, parc. 1
Telèfon: 973 48 00 31
www.tallerscreus.cat
Electricitat industrial · Instal·lacions elèctriques · Parallamps · Automatismes · Venda de material · Electricitat de l'automoció · Reparació de maquinària elèctrica · Instal·lacions i elevació d'aigua